

«Οι ελλείψεις σε παιδεία και δεξιότητες εμπόδιο για τον παραγωγικό μετασχηματισμό και την σύγχρονη ανταγωνιστική παραγωγή»

Η έρευνα του ΣΕΒ «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ»

Η έρευνα του ΣΕΒ πραγματοποιήθηκε το δεύτερο εξάμηνο του 2018. Σκοπός της ήταν η διερεύνηση των θεμάτων ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις. Στην έρευνα συμμετείχαν 831 επιχειρήσεις με απασχόληση μεγαλύτερη των 30 ατόμων και αφορούσε συνολικά περίπου 150 χιλιάδες εργαζόμενοι. Επιλέχθηκαν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε έξι κλαδικά οικοσυστήματα της ελληνικής οικονομίας: α) Αγροδιατροφή, β) Βιοοικονομία, Υγεία και Φάρμακο, γ) Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, δ) Δομικά Υλικά και Μέταλλο, ε) Ενέργεια και στ) Logistics και Μεταφορές.

Βασικά ευρήματα της έρευνας

Το 36% των επιχειρήσεων, αντιμετωπίζει δυσκολίες στην πλήρωση κενών θέσεων εργασίας. Το ποσοστό είναι 46% για τις περισσότερο εξωστρεφείς (δηλαδή αυτές που εξαγωγή πάνω από 50% της παραγωγής τους) αλλά και για τις μεγαλύτερες

επιχειρήσεις σε ποσοστό 45% του δείγματος. Οι κλάδοι με το εντονότερο πρόβλημα είναι της ενέργειας (49%) και των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (42%). Λιγότερο έντονη δυσκολία πλήρωσης κενών θέσεων έχουν οι επιχειρήσεις της αγροδιατροφής (37%) και των δομικών υλικών (35%) και ακόμα μικρότερη στις επιχειρήσεις logistics (30%) και υγείας - φαρμάκου (29%).

Η έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων αναφέρεται ως ο σημαντικότερος λόγος δυσκολίας πλήρωσης των κενών θέσεων εργασίας (27,7%). Ακολουθούν η έλλειψη της απαιτούμενης εργασιακής εμπειρίας (21,3%), η απομακρυσμένη γεωγραφικά θέση της επιχείρησης (12,4%) και η έλλειψη των απαιτούμενων τυπικών προσόντων (11,5%).

Αξίζει να αναφερθεί η διαφοροποίηση που παρουσιάζουν οι περισσότερο εξωστρεφείς επιχειρήσεις του δείγματος ως προς τους λόγους δυσκολίας. Συγκεκριμένα, η έλλειψη απαιτούμενης εργασιακής εμπειρίας αλλά και η δυσκολία πρόσβασης στη γεωγραφική περιοχή που βρίσκεται η επιχείρηση, αναφέρονται με μεγαλύτερη συχνότητα και αναδεικνύουν τις δυσχέρειες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της μεταποίησης, κυρίως, σε περιφερειακό επίπεδο, να στελεχωθούν με το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό. Είναι ενδιαφέρον ότι ως λόγος, ο χαμηλός μισθός, αναφέρεται σε μικρό ποσοστό απαντήσεων, γεγονός που υπονοεί την πρόθεση των επιχειρήσεων να προσφέρουν υψηλότερες αμοιβές για την προσέλκυση του ανθρώπινου δυναμικού που επιθυμούν.

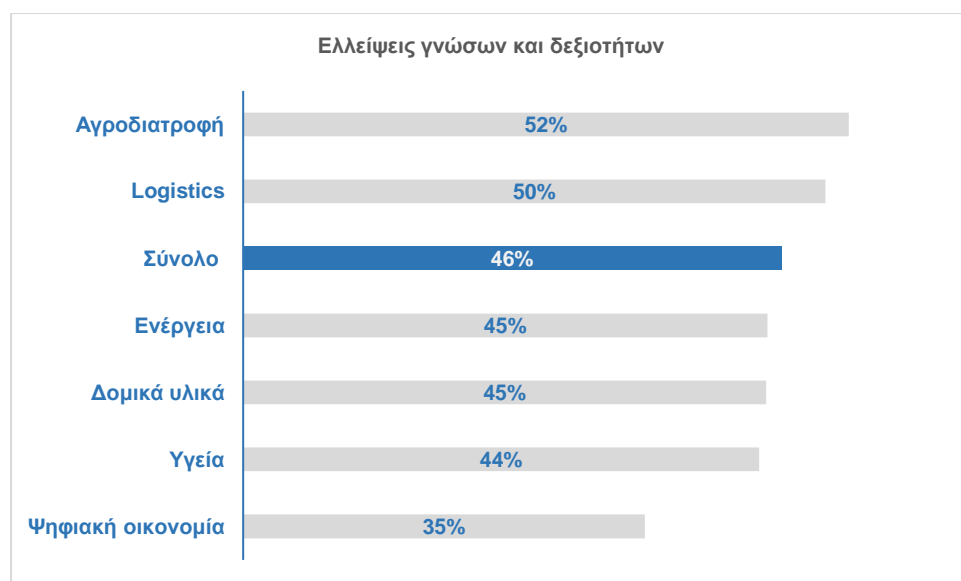
Για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις του δείγματος (≥ 150 εργαζόμενοι), σημαντικότερες δυσκολίες για την πλήρωση θέσεων εργασίας είναι η έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων και ο ανταγωνισμός από άλλες επιχειρήσεις στην προσέλκυση ανθρώπινου δυναμικού με κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες από μια περιορισμένη «δεξαμενή» υποψηφίων.

Η έλλειψη δεξιοτήτων είναι μεγαλύτερο πρόβλημα από την έλλειψη τυπικών προσόντων

Πάνω από 1 στις 4 επιχειρήσεις (27.7%) αξιολογεί την έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων ως τη σημαντικότερη δυσκολία στην πλήρωση κενών θέσεων εργασίας. Αντίθετα, η έλλειψη τυπικών προσόντων αξιολογήθηκε ως σημαντικός λόγος από το 11.5% των επιχειρήσεων (11,5%). Είναι δε ακόμα μικρότερο πρόβλημα για τις εξωστρεφείς επιχειρήσεις (8,3%) και τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις (7,2%).

Ελλείψεις δεξιοτήτων και στους ήδη απασχολούμενους

Σημαντικές ελλείψεις καταγράφονται ως προς τις τεχνικές / επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες. Περίπου το 46% των επιχειρήσεων εντοπίζει ελλείψεις σε τρεις σημαντικές κατηγορίες επαγγελμάτων :Στους «Τεχνικούς», τους «Ειδικευμένους Τεχνίτες» και τους «Χειριστές Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων».

Είναι αξιοσημείωτο ότι για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις οι ελλείψεις σε τεχνικές / επαγγελματικές δεξιότητες εντοπίζονται σε σημαντικά μεγαλύτερο βαθμό από το μέσο όρο του συνόλου των επιχειρήσεων. Ειδικότερα, εντοπίζονται ελλείψεις σε επαγγέλματα κρίσιμα για εξωστρεφείς δραστηριότητες και συμμετοχή σε διεθνείς αλυσίδες αξίας. Τα επαγγέλματα αυτά, εκτός από εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες, απαιτούν και πιο οριζόντιες δεξιότητες όπως η διαχείριση καινοτομίας εξωστρέφειας, ανάπτυξης στρατηγικών πωλήσεων, κλπ.

Και οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις του δείγματος δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στις ελλείψεις γνώσεων και δεξιοτήτων οριζόντιου χαρακτήρα, όπως η «οργάνωση και διοίκηση έργου», η «διαχείριση καινοτομίας και τεχνολογίας» κλπ. Οι ελλείψεις αυτές εντοπίζονται κυρίως σε επαγγέλματα υψηλών προσόντων όπως τα «Ανώτερα Διευθυντικά Στελέχη» και το «Επιστημονικό Δυναμικό».

Οι νέες τεχνολογίες δημιουργούν νέες ανάγκες σε γνώσεις και δεξιότητες

Τεχνολογίες όπως οι αυτοματισμοί και τα νέα λογισμικά, δημιουργούν νέες ανάγκες ενώ η, η έλλειψη δεξιοτήτων προκαλεί και αύξηση του φόρτου εργασίας για το υφιστάμενο προσωπικό. Παράλληλα, αυξάνει τα λειτουργικά κόστη και καθυστερεί την ανάπτυξη νέων προϊόντων ή/και υπηρεσιών.

Η ένταση του διεθνούς ανταγωνισμού αυξάνει την ανάγκη ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών και διευρύνει το χάσμα δεξιοτήτων

Ο παραγωγικός μετασχηματισμός με σκοπό την οικοδόμηση ενός βιώσιμου και ανταγωνιστικού παραγωγικού προτύπου απαιτεί και την προώθηση ριζικών μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση και κατάρτιση.

Κρίσιμες προτάσεις μεταρρύθμισης

- Αποτελεσματική διασύνδεση των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με τις μεταβαλλόμενες ανάγκες της σύγχρονης παραγωγικής οικονομίας και των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων.
- Προώθηση των γνώσεων και δεξιοτήτων STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics).
- Ενίσχυση της σύγχρονης τεχνολογικής και τεχνικής εκπαίδευσης.
- Προώθηση των ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλες τις βαθμίδες.
- Ενίσχυση των μεθόδων μάθησης που βασίζονται στην εργασία (μαθητεία, πρακτική άσκηση κλπ.) σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.
- Εφαρμογή εκπαιδευτικών μεθόδων και τεχνικών για την ανάπτυξη των απαραίτητων οριζόντιων (γνωσιακών) δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.